

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17531512>

ГАЛАСЮК В. В.

Дизайн інвестиційного клімату для досягнення цілей економічного розвитку

Предмет дослідження – інвестиційний клімат країни як сукупність умов, що формують привабливість економіки для внутрішніх та зовнішніх інвесторів.

Мета дослідження – здійснити декомпозицію інвестиційного клімату з метою цілеспрямованого використання інструментів економічної політики для його покращення та досягнення цілей економічного розвитку країни.

Методи дослідження. У роботі застосовано методи аналізу та синтезу, абстрагування та аналогії, а також системний та логіко-історичний підходи.

Результати. У статті ідентифіковано ключові складові інвестиційного клімату з урахуванням інтересів інвесторів і завдань державної економічної політики, зокрема: ринок (попит), регуляторні правила, оподаткування, сировина, фінансові ресурси, інфраструктура, людський капітал. Показано, що оцінки інвестиційного клімату можуть суттєво відрізнитись залежно від типу інвесторів (зокрема галузевої приналежності) через відмінну вагу окремих факторів в їх бізнес-моделях. Водночас різні види інвестицій мають неоднакову цінність для економічного розвитку країни. Тому економічна політика має ґрунтуватися на моделюванні цільового інвестиційного клімату з урахуванням інтересів бажаних типів інвесторів та їхньої потенційної ролі у досягненні цілей економічного розвитку країни. Це дозволить ефективно кастомізувати економічну політику, сприяючи реалізації економічної стратегії засобами економічної інженерії.

Ключові слова: інвестиційний клімат, інвестиції, економічний розвиток, економічна політика, економічна стратегія, економічна спеціалізація, економічна інженерія.

VIKTOR HALASIUK

Designing the investment climate to achieve economic development goals

Subject of the study – the investment climate of a country, as the set of conditions that determine the attractiveness of its economy for domestic and foreign investors.

Purpose of the study – to decompose the investment climate in order to enable the targeted application of economic policy tools for its improvement and for achieving the country's economic

development goals.

Research methods. *The study employs methods of analysis and synthesis, abstraction and analogy, as well as systemic and logical–historical approaches.*

Results. *The article identifies the key components of the investment climate, taking into account investor interests and the objectives of national economic policy. These components include: market demand, regulatory environment, taxation, access to raw materials, financial resources, infrastructure, and human capital. The study demonstrates that assessments of the investment climate may vary significantly depending on the type of investor (particularly by industry), due to the different weighting of factors within their business models. At the same time, different types of investments have varying value for a country's economic development. Therefore, economic policy should be based on modeling a targeted investment climate, considering the interests of desirable investor types and their potential role in achieving national economic development goals. This approach allows for effective customization of economic policy, supporting the implementation of economic strategy through the tools of economic engineering.*

Keywords: *investment climate, investment, economic development, economic policy, economic strategy, economic specialization, economic engineering.*

Постановка проблеми. Для економічного відновлення і розвитку, зокрема, для досягнення цільового рівня ВВП на душу населення (за яким Україна відстає від ЄС більш ніж у 3,3 рази – за паритетом купівельної спроможності), а також для підвищення частки переробної промисловості у ВВП (яка в Україні майже вдвічі нижча, ніж у середньому по ЄС, і більш ніж втричі нижча ніж в Китаї), країні необхідне масштабне та системне залучення інвестицій – як іноземних, так і внутрішніх[1].

Інвестиції відіграють ключову роль у модернізації економіки: вони забезпечують оновлення основних фондів, впровадження нових технологій, розбудову інфраструктури, розвиток людського капіталу, створення нових виробничих можливостей та підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішніх і зовнішніх ринках. Саме інвестиції в переробну промисловість, логістику, енергетику, цифрову інфраструктуру та інші стратегічні галузі створюють основу для збільшення продуктивності, довгострокового економічного зростання, стійкого розвитку регіонів. Важливий не тільки масштаб інвестицій та їх частка у ВВП, але й їх структура за видами діяльності, яка впливає на економічну спеціалізацію країни та її майбутню економічну динаміку[2].

До того ж, в умовах повоєнного відновлення Україна матиме унікальне вікно можливостей для створення нової економічної архітектури на основі сучасних принципів: децентралізації, інноваційності, цифрової інтеграції та орієнтації на глобальні ланцюги доданої вартості. У цьому контексті інвестиційний клімат країни стає не просто важливим – він перетворюється на вирішальний

фактор, від якого залежить, чи зможе Україна залучити ресурси у високоперспективні індустрії та реалізувати свій економічний потенціал, щоб перейти від моделі країни, яка шукає стабілізації і відновлюється, до статусу країни, що зростає та розвивається.

Таким чином, необхідне прагматичне розуміння архітектури інвестиційного клімату країни та підходів до його покращення з урахуванням інтересів цільових інвесторів, а також розробка та застосування інструментів економічної політики, які б стимулювали саме ті інвестиції, що мають найбільшу економічну та соціальну віддачу в контексті цілей економічного розвитку країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивченню інвестиційного клімату присвячена низка робіт українських та іноземних науковців. Адже Інвестиційний клімат країни – це багатогранне поняття, яке суттєво впливає на її економічне зростання та розвиток. Він охоплює низку складових, що визначають привабливість країни або регіону для потенційних інвесторів. Ці складові загалом можна визначити різним чином [3–9]. Розуміння цих елементів та їх топології є надзвичайно важливим як для інвесторів при оцінці бізнес-кейсів та привабливості інвестицій, так і для державних управлінців – полісімейкерів, що формують «правила гри» в економічних системах, адже вони дають уявлення про умови, що сприяють або, навпаки, перешкоджають досягненню бізнес-цілей та цілей економічного розвитку.

У дослідженні (Escrignano et al., 2009) [3] інвестиційний клімат розділено на п'ять ключових категорій: інфраструктура, адміністративні бар'єри,

корупція та злочинність, фінанси та корпоративне управління, а також якість, інновації й навички робочої сили. Ці категорії допомагають визначити конкретні перешкоди для конкурентоспроможності в Індонезії, Малайзії, Філіппінах і Таїланді. Аналізуючи дані на рівні підприємств за методом декомпозиції продуктивності Оллі та Пейкса, дослідження оцінює вплив цих факторів на загальну факторну продуктивність (TFP) та ефективність розподілу ресурсів.

У дослідженні (Giang et al., 2018) [4] розглянуто чотири ключові виміри інвестиційного клімату: інфраструктура, трудовий потенціал, регуляторне врядування та інституції, а також доступ до фінансування. Показано, як ці фактори формують можливості та стимули для підприємств інвестувати продуктивно, створювати робочі місця та розширюватися. Дослідження підкреслює, що покращення в зазначених сферах може підвищити продуктивність підприємств, тоді як обмеження — зокрема, відсутність доступу до Інтернету, низький рівень освіти працівників і адміністративні бар'єри — негативно впливають на загальну факторну продуктивність (TFP) виробничих підприємств у В'єтнамі.

Складові інвестиційного клімату, визначені в дослідженні (Wagstaff et al., 2003) [5], включають міжнародну інтеграцію, динаміку входу та виходу підприємств з ринку, питання ринку праці, використання технологій і доступ до зовнішнього фінансування. Ці фактори на думку авторів є ключовими для розуміння того, як інвестиційний клімат впливає на ефективність роботи компаній у Китаї. У дослідженні підкреслюється важливість використання даних на рівні підприємств для ретельного аналізу зазначених компонентів та їхнього впливу на економічне зростання, а також акцентується увага на необхідності точного вимірювання елементів інвестиційного клімату.

У статті (Ho, 2006) [6] розглядається декомпозиція інвестиційного клімату за допомогою індикаторів інвестиційного клімату для виявлення обмежень, з якими стикаються підприємства. Представлено методологію, яка класифікує країни залежно від того, чи обумовлені обмеження інвестиційного клімату переважно політикою чи ресурсами. Така багатовимірна дихотомія забезпечує топологію з максимальною роздільною здатністю, що поглиблює розуміння того, як різні чинники впливають на ефективність, зростання

та інвестиційну активність підприємств у понад 50 країнах, охоплених опитуванням Світового банку.

Деякі ж дослідження, фокусуються на інвестиційному кліматі в контексті окремих індустрій. Наприклад, у статті (Al-Salem & Mohammed, 2012) [7] визначають, що складовими інвестиційного клімату для міжнародного фінансового центру (МФЦ) є фінанси, інновації, система управління, соціальні зв'язки та інформація. МФЦ повинен забезпечувати надійне фінансування, ефективне управління ризиками, макроекономічну та політичну стабільність, добре функціонуючу фінансову систему та наявність кваліфікованої робочої сили. Крім того, він має надавати знання про ринкові можливості, інформацію про конкурентів і гарантувати захист прав інвесторів. У сукупності ці елементи підвищують привабливість та ефективність МФЦ, впливаючи як на рівень інвестицій, так і на продуктивність.

В статті (Yachymets, 2023) [8] підкреслюється, що інвестиційний клімат — це складне економічне та політичне явище, яке формується під впливом різних об'єктивних чинників, таких як природні умови, наявність ресурсів, географічне розташування та демографічна ситуація, а також суб'єктивних чинників, пов'язаних з управлінською діяльністю. Його оцінюють за такими параметрами, як притік і відтік капіталу, рівень інфляції та відсоткових ставок, частка заощаджень у ВВП. Дослідження демонструє, що сприятливий інвестиційний клімат є ключовим для інноваційного розвитку та національної безпеки, оскільки впливає на інвестиційні ризики на різних ієрархічних рівнях управління.

У статті (Shovkun, 2019) [9] здійснено порівняльний аналіз показників промислової діяльності та характеристик інвестиційного клімату з використанням референтних груп іноземних країн, зокрема країн ОЕСР, БРІКС і держав із Глобального рейтингу конкурентоспроможності промислового виробництва. Це дозволило авторці виявити загальні та специфічні чинники, що впливають на промисловий розвиток України.

Разом з тим логіка визначення складових та архітектури інвестиційного клімату країни, як і можливостей використання його топології при здійсненні економічної інженерії для формування та реалізації державної економічної політики з метою досягнення встановлених цілей економічного розвитку потребує подальшого наукового пошуку.

Мета дослідження – здійснити декомпозицію інвестиційного клімату з метою цілеспрямованого використання інструментів економічної політики для його покращення та досягнення цілей економічного розвитку країни.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційний клімат часто помилково сприймається як а) щось монолітне, б) уніфіковано інтерпретоване різними стейкхолдерами, принаймні інвесторами різних індустрій. Цьому надмірно спрощеному і помилковому розумінню сприяють усілякі рейтинги на кшталт вже ліквідованого Doing Business. Але погляд на інвестиційний клімат як на аналог кредитного рейтингу з кількома градаціями не дозволяє інвесторам вловити важливі для них відмінності та виокремити характеристики, які реально впливають на їх бізнес, а також він не дає можливість полісімейкерам робити «тонкі налаштування» для приваблення інвесторів певного типу (наприклад, в інфраструктуру та певні види переробної промисловості, а не просто в надання локальних послуг, імпорт готових товарів чи експорт сировини). Це особливо важливо, оскільки різні види економічної діяльності (та відповідно різні інвестиції) кардинально відрізняються як рушії економічного розвитку та складові економічної спеціалізації країни [10].

Інвестиційний клімат є багат шаровим, неоднорідним і окремі його складові мають різну вагу для різних інвесторів, залежно від того яким чином вони впливають на їхні бізнес-кейси, та зокрема, на ключові статті витрат і ризику.

Інвестиційний клімат – це багат шарова екосистема, яка визначає привабливість країни чи регіону для інвесторів і водночас структурує набір важелів впливу для урядів, що прагнуть стимулювати економічне зростання та досягти певних цілей. Запропонована модель із семи складових є каркасом, де кожен «шар» є одночасно фактором оцінки для інвесторів і важелем впливу для урядів через економічну політику:

Ринок (попит).

Це про наявність клієнтів і їхню платоспроможність. Інвестори оцінюють як ємність внутрішнього ринку (наприклад, для виробників швидкозсувних продуктів), так і доступ до зовнішніх ринків (скажімо, у контексті інтеграції України в єдиний ринок ЄС для біоетанольних виробництв).

У простих бізнес-моделях саме попит часто є визначальним. Наприклад, якщо інвестор від-

криває кав'ярню, вирішальним буде саме місце з високим пішохідним трафіком і платоспроможними клієнтами, тоді як інші компоненти інвестиційного клімату відіграють другорядну роль.

Для експортно орієнтованих виробництв особливо важливими є торговельні угоди країни та умови доступу до ринків інших держав, які суттєво впливають на оцінку попиту як складової інвестиційного клімату. Натомість місцеві сервісні компанії зазвичай взагалі не враховують цей фактор під час оцінювання інвестиційного клімату.

Регуляторні правила.

Це про правила гри – що дозволено, що заборонено і скільки коштує дотримання цих правил (транзакційні витрати грошима і часом). Інтуїтивно здається, що чим нижчі бар'єри – тим краще (для кав'ярень і фаст-фудів це може видаватись цілком слушним). Але для серйозного капіталомісткого бізнесу відсутність регулювання – це скоріше мінус, ніж плюс.

Чи вкладе хтось у виробництво ліків, якщо держава не контролює якість, дозволяє фальсифікацію і зловживання? Такі індустрії вимагають жорстких і прозорих регламентів. Розвинені ринки завжди мають складну систему регулювання – саме вона захищає інтереси інвесторів, споживачів і суспільства, а також підживлює деякі інші ринки – наприклад, консалтингу та юридичних послуг.

Іноколи пряма заборона певного виду діяльності – наприклад, експорту окремих видів сировини – може стимулювати появу цілої нової індустрії або кратне масштабування вже існуючої. Так сталося з мораторієм на експорт лісу-кругляка, який дав поштовх розвитку деревообробної та меблевої промисловості в Україні. У результаті було залучено мільярди євро інвестицій і створено десятки нових виробничих підприємств різного масштабу, а галузь перетворилась на національного чемпіона зростання у п'ятирічній перспективі [11].

Якість інституцій, рівень корупції, політична стабільність – усе це має проєкцію на регуляторне середовище, впливаючи на витрати та резерви, які компанії повинні передбачити для компенсації відповідних ризиків і транзакцій.

Оподаткування.

Для окремих видів бізнесу та, відповідно, інвесторів податки можуть бути вирішальним фактором. Наприклад, у ІТ-компаніях, де заробітна плата часто становить понад 80% собівартості, критичним є податкове навантаження на фонд

оплати праці. Спрощена система оподаткування ФОПів або спеціальний режим Дія.City можуть кардинально змінити інвестиційні рішення.

Натомість для сучасного металургійного підприємства, де витрати на оплату праці становлять лише 5–7%, податок на доходи фізичних осіб не є визначальним. У фокусі таких компаній – митні тарифи, доступ до сировини, вартість енергоносіїв тощо.

Водночас для R&D та виробничих компаній важливими є податок на прибуток і оподаткування імпорту обладнання, тоді як сервісні ІТ-компанії зазвичай турбує лише податкове навантаження на оплату праці. Ця відмінність у сприйнятті податкової компоненти інвестиційного клімату зумовлена різною структурою операційної діяльності, витрат і ризиків. Інакше кажучи, саме тип бізнесу та бізнес-модель формують «кут зору» на інвестиційний клімат.

Для виробників, які значною мірою залежать від імпортової сировини та матеріалів, критичне значення мають ставки митних тарифів. Для сервісних компаній ці тарифи, навпаки, є радше фоновим чинником.

Сировина.

Це про доступність, вартість та стабільність постачання ключових ресурсів, без яких неможливий виробничий процес. Для деревообробної, харчової чи хімічної промисловості це може бути деревина, сільськогосподарська сировина або нафтохімічна продукція. Їхня наявність у радіусі логістичної доступності та передбачуваність цін може бути ключовим чинником для розміщення підприємства.

Якщо ж сировина є імпортною, критичними стають не тільки ціни, мита, а й валютна політика, геополітичні ризики та стабільність торговельних маршрутів. Збій в одному із сегментів – і весь бізнес-проект може втратити сенс. Для сервісного бізнесу чи фінансових компаній ця складова, навпаки, майже не має значення.

Фінансові ресурси.

Йдеться про доступ до капіталу – чи то власного, чи позикового. Для інвестора важливо, наскільки легко залучити кошти під прийнятну ставку, на які терміни і з якими вимогами до забезпечення. Для інфраструктурних чи виробничих проектів на сотні мільйонів доларів це може бути бар'єром номер один.

Інвестор оцінює не тільки відсоткові ставки, а й наявність державних програм співфінансування,

гарантій, фондкових інструментів тощо. Наприклад, у країнах Центральної Європи проекти локалізації виробництва часто супроводжуються субсидіями або пільговим кредитуванням. Без цього багато проектів були б економічно не вигідними. Для малого бізнесу у сфері послуг доступ до кредиту менш критичний – іноді достатньо стартового капіталу засновника або підтримки родини.

Водночас у капіталомістких секторах іноземні інвестори часто заходять на ринок із капіталом, залученим за кордоном. Тому висока вартість, обмеженість або складність місцевого фінансування не є для них визначальним бар'єром. Натомість для місцевих інвесторів, особливо малого та середнього бізнесу, ця складова інвестиційного клімату може бути критично важливою й навіть блокувальною.

Інфраструктура.

Це не лише дороги й порти. Це ще й логістичні хаби, залізничне сполучення, енергетичні мережі, телекомунікації та цифрова інфраструктура. Наприклад, для аграрного експортера критичним буде доступ до елеваторів, портів і залізничних терміналів. Для дата-центрів – стабільне електропостачання й високоякісний інтернет.

Навіть така на перший погляд «банальна» річ, як якість доріг, може мати вирішальне значення. Компанія, що транспортує важке або чутливе до пошкоджень обладнання, враховує не лише витрати, а й втрати якості. А для туристичного бізнесу – доступність локації може або створити, або вбити весь проект.

Те саме стосується залізничних тарифів на вантажні перевезення – це вагомий чинник інвестиційного клімату для металургів, гірничодобувних компаній та аграріїв, але другорядний, якщо взагалі релевантний, для дата-центрів чи фармацевтичних науково-дослідних (R&D) лабораторій.

Натомість для дата-центрів або електроплавильних виробництв вирішальним фактором є вартість електроенергії – вона часто переважає багато інших параметрів у їхніх бізнес-моделях.

Людський капітал.

Доступність і якість талантів і робочої сили – один із ключових чинників інвестиційної привабливості. Водночас його значущість кардинально відрізняється залежно від типу бізнесу.

Наприклад, великому поштовому оператору чи мережі фастфудів потрібні тисячі дисциплінованих працівників із базовою освітою, які виконують стандартизовані операції. А от біотехнологічному

або фармацевтичному виробництву – навпаки, потрібна невелика кількість висококваліфікованих фахівців із профільною вищою освітою, практичним досвідом, знанням іноземних мов і вмінням працювати в міждисциплінарному середовищі.

Країни з якісною системою освіти, сильними технічними університетами й професійними школами формують базу для залучення інвестицій і розвитку складних виробництв. Але навіть найкраща система освіти не компенсує відтік мізків, демографічну кризу чи культурну байдужість до науки й підприємництва.

Витрати на оплату праці займають різну частку в структурі собівартості, залежно від галузі: в ІТ – до 70–80%, у машинобудуванні – 20–30%, у металургії – 5–15%. Але інвестори шукають не найдешевшу, а найефективнішу робочу силу. Тому критичне значення мають не лише витрати, а й продуктивність, мотивація, здатність до навчання, ділова етика й загальний світогляд працівників.

Висновки

Інвестиційний клімат – це багатовимірна конструкція, що безпосередньо впливає на здатність країни досягати стратегічних цілей економічного розвитку. Проведене дослідження дозволило здійснити декомпозицію інвестиційного клімату на ключові складові з урахуванням інтересів різних типів інвесторів і завдань державної політики. Встановлено, що інвестиційна привабливість країни залежить не лише від загального рівня сприятливого середовища, а й від специфіки бізнесу інвесторів. Різні інвестори по-різному сприймають і зважують окремі компоненти інвестиційного клімату, зокрема: попит на продукцію, регуляторне середовище, податкові умови, доступ до сировини, капіталу, інфраструктури та людських ресурсів.

Відтак економічна політика має еволюціонувати від універсальних підходів до кастомізованих рішень, орієнтованих на поліпшення окремих компонентів інвестиційного клімату з урахуванням потреб конкретних секторів, індустрій і видів діяльності. Це дозволить створювати цільові стимули та привабливі умови для інвесторів, які відповідають стратегічним пріоритетам країни – розвитку переробної промисловості, інфраструктури, інноваційного підприємництва та інтеграції у глобальні ланцюги доданої вартості. У результаті це сприятиме залученню якісних інвестицій і структурній трансформації економіки

України – від ресурсного постачальника до виробника й інноватора [2].

Запропонований у статті підхід дає змогу перейти від пасивного спостереження за динамікою інвестицій і поверхневих спроб покращення ситуації «в середньому по палаті» до активного дизайну інвестиційного клімату як елементу економічної інженерії [12]. Це відкриває нові можливості для цілеспрямованої економічної політики, яка не лише стимулює загальний приплив інвестицій, а й формує нову економічну спеціалізацію країни, підвищує продуктивність, сприяє сталому розвитку, інноваційному оновленню та зміцненню конкурентоспроможності України на глобальному рівні.

Список використаних джерел:

1 Halasiuk, Viktor. «Gross Fixed Capital Formation as Indicator of the Prospects for Economic Development of the Country (特集 ウクライナの環境・社会・経済・政治に関する研究).» 神戸学院経済学論集= Kobe Gakuin economic papers 50.3 (2018): 71–80.

2 Галасюк В. В. Концептуальні засади трансформації економіки України: монографія / / Київ: Національна академія управління. – 2019.

3 Escribano, A., Guasch, J. L., de Orte, M., & Pena, J. (2009). Investment climate assessment in indonesia, malaysia, the philippines and thailand: results from pooling firm-level data. *The Singapore Economic Review*, 54(03), 335–366. <https://doi.org/10.1142/S0217590809003379>

4 Giang, M. H., Xuan, T. D., Trung, B. H., Que, M. T., & Yoshida, Y. (2018). Impact of Investment Climate on Total Factor Productivity of Manufacturing Firms in Vietnam. *Sustainability*, 10(12), 4815. <https://doi.org/10.3390/SU10124815>

5. Wagstaff, A., Paci, P., & Joshi, H. (2003). The Investment Climate and the Firm : Firm-Level Evidence from China. *Social Science Research Network*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=634440

6. Ho, J. K. (2006). Maximum resolution dichotomy for investment climate indicators. *International Journal of Business Environment*, 1(1), 126–135. <https://doi.org/10.1504/IJBE.2006.010132>

7. Al-Salem, F. H., & Mohammed, M. (2012). Factors Affecting The Investment Climate For An International Financial Center In Kuwait. *Journal of Applied Business Research*, 28(6), 1373–1384. <https://doi.org/10.19030/JABR.V28I6.7350>

8. Yachymets, Yu. (2023). Формування привабливого інвестиційного клімату в системі ієрархічних

рівнів національної економіки. *Mnvesticmn: Praktika Ta Dosvmd.* <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.19.125>

9. Shovkun, I. (2019). Investment climate as a factor of industrial development in Ukraine. *Economy and Forecasting*, 2019(4), 67–100. <https://doi.org/10.15407/ECONFORECAST2019.04.067>

10. Райнерт, Е. С. Як багаті країни стали багатими... і чому бідні країни залишаються бідними / Ерік С. Райнерт; пер. з англ. О. Гуль. — Київ: Самміт–Книга, 2019. — 416 с.

11. Halasiuk V. Mechanisms for pursuing the economic and environmental interests of Ukraine in Forest and Woodworking industry // *Economics Ecology Socium.* — 2018. — Т. 2. — №. 2. — С. 20–29.

12. Галасюк В.В. Економічна інженерія. Практична теорія для кращого майбутнього // *Український тижень*, 2021. — №16 (700).

References:

1 Halasiuk, Viktor. «Gross Fixed Capital Formation as Indicator of the Prospects for Economic Development of the Country (特集 ウクライナ の環境・社会・経済・政治に関する研究)». 神戸学院経済学論集= Kobe Gakuin economic papers 50.3 (2018): 71–80.

2 Halasyuk V. V. Kontseptual'ni zasady transformatsiyi ekonomiky Ukrayiny: monohrafiya // *Kyyiv: Natsional'na akademiya upravlinnya.* — 2019.

3 Escribano, A., Guasch, J. L., de Orte, M., & Pena, J. (2009). Investment climate assessment in indonesia, malaysia, the philippines and thailand: results from pooling firm-level data. *The Singapore Economic Review*, 54(03), 335–366. <https://doi.org/10.1142/S0217590809003379>

4 Giang, M. H., Xuan, T. D., Trung, B. H., Que, M. T., & Yoshida, Y. (2018). Impact of Investment Climate on Total Factor Productivity of Manufacturing Firms in Vietnam. *Sustainability*, 10(12), 4815. <https://doi.org/10.3390/SU10124815>

5. Wagstaff, A., Paci, P., & Joshi, H. (2003). The Investment Climate and the Firm : Firm-Level Evidence from China. *Social Science Research Network.* [https://](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=634440)

papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=634440

6. Ho, J. K. (2006). Maximum resolution dichotomy for investment climate indicators. *International Journal of Business Environment*, 1(1), 126–135. <https://doi.org/10.1504/IJBE.2006.010132>

7. Al-Salem, F. H., & Mohammed, M. (2012). Factors Affecting The Investment Climate For An International Financial Center In Kuwait. *Journal of Applied Business Research*, 28(6), 1373–1384. <https://doi.org/10.19030/JABR.V28I6.7350>

8. Yachymets, Yu. (2023). Formuvannya pryvablyvoho investytsiynoho klimatu v systemi iyerarkhichnykh rivniv natsional'noyi ekonomiky. *Mnvesticmn: Praktika Ta Dosvmd.* <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.19.125>

9. Shovkun, I. (2019). Investment climate as a factor of industrial development in Ukraine. *Economy and Forecasting*, 2019(4), 67–100. <https://doi.org/10.15407/ECONFORECAST2019.04.067>

10. Raynert, E. S. Yak bahati krayiny staly bahatymy... i chomu bidni krayiny zalyshayut'sya bidnymy / Erik S. Raynert; per. z anhl. O. Hul'. — Kyyiv : Sammit–Knyha, 2019. — 416 s.

11. Halasiuk V. Mechanisms for pursuing the economic and environmental interests of Ukraine in Forest and Woodworking industry // *Economics Ecology Socium.* — 2018. — Т. 2. — №. 2. — С. 20–29.

12. Halasyuk V.V. Ekonomichna inzheneriya. Praktychna teoriya dlya krashchoho maybutn'oho // *Ukrayins'ky tyzhden'*, 2021. — №16 (700).

Дані про автора

Галасюк Віктор Валерійович,

д. е. н., начальник відділу Державного науково–дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки ORSID: <https://orcid.org/0009-0001-0467-4956>

Data about the author

Viktor Halasiuk,

Doctor of Economics, Head of Department at the State Research Institute of Informatization and Modeling